

DEE-001-001581 Seat No. _____

Third Year B. A. (Sem. - V) Examination

May / June - 2015

Indian Culture : Paper - 14

(Historical Study of Architectural Monuments of India)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001581

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બન્ને વિભાગના પ્રશ્નોના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાનાં રહેશે.
(2) પ્રશ્નોની સામે ગુણાંક દર્શાવેલ છે.

વિભાગ - ૧

1 M.C.Q. 20

(1) ભારતનાં ચૈત્યોમાં સર્વશ્રેષ્ઠ ચૈત્ય કયું છે.

- (A) કન્હેરી (B) કાલ્દા
(C) ભાજા (D) બેડસા

(2) અજંટાનાં કયા વિહારો શિલ્પ સ્થાપત્ય અને ચિત્રકલાની દ્રષ્ટીએ શ્રેષ્ઠ છે ?

- (A) ગુફા નં.1,2 (B) ગુફા નં.10,11
(C) ગુફા નં.16,17 (D) ગુફા નં. 5,6

- (3) ઉપરકોટની ગુફાઓ ગુજરાતમાં ક્યાં આવેલી છે ?
- (A) ગોંડલ (B) જુનાગઢ
(C) પાવાગઢ (D) ખંભાલિડા
- (4) દક્ષિણ ભારતમાં મંડપ પ્રકારનાં મંદિરો ક્યાં આવેલા છે ?
- (A) મહાબલિપુરમ (B) સોમનાથપુરમ
(C) બેલુર (D) હલેબીડ
- (5) સિંધુ સંસ્કૃતિનું ગુજરાતમાં સૌથી મોટું કેન્દ્ર કયું હતું ?
- (A) લોથલ
(B) કુંતાસી
(C) રંગપુર રોજડી
(D) ધોળાવીરા
- (6) દેવની મોરીનો સ્તુપ ક્યાં આવેલો છે ?
- (A) ગુજરાત (B) રાજસ્થાન
(C) પંજાબ (D) મધ્ય પ્રદેશ
- (7) સિંધુ સંસ્કૃતિના મકાનોના પ્રવેશદ્વારો કઈ બાજુ કરાતા ?
- (A) શેરીઓ (B) મુખ્ય રસ્તા પર
(C) ડાબી બાજુ (D) જમણી બાજુ

(8) સિંધુ સંસ્કૃતિમાં ખૂણાના ચણતર માટે કયા પ્રકારની ઈંટો વપરાતી ?

(A) ગોળ

(B) ચોરસ

(C) લંબ ચોરસ

(D) કાટ ખૂણિયા

(9) સ્તૂપના મથાળે કરાતી વેદિકાને શું કહેવાય છે ?

(A) હર્મ્ય

(B) હર્મિકા

(C) મધ્ય વેદિકા

(D) મહા વેદિકા

(10) સાંચીના સ્તૂપનું ઉત્તમ અંગ કયું છે ?

(A) અંડ

(B) વેદિકા

(C) છત્ર

(D) તોરણ દ્વારો

(11) દક્ષિણ ભારતના સ્તૂપોના અંડ પર શેની રચના કરાય છે ?

(A) અબ્જમાલા

(B) તોરણ

(C) શીલાપટ્ટ

(D) કોતરણી

(12) કઈ શૈલીનાં સ્તૂપોની આસપાસ “માનતા” રૂપે નાની નાની સ્તુપિકાઓ બંધાતી?

(A) શૃંગ

(B) ગાંધાર

(C) વૈન્ગી

(D) મૌર્ય

(13) ચૈત્યનો સભાખંડ કેવો હોય છે ?

(A) સાદો (B) ચોરસ

(C) સ્થંભાવલી યુક્ત (D) ગોળ

(14) કાર્લાના ચૈત્યના પ્રવેશદ્વારની બંને બાજુ શું છે ?

(A) કીર્તિસ્થંભો (B) શિલ્પો

(C) બારીઓ (D) જાળીઓ

(15) તળાજાની ગૂફાઓનો જાણીતો વિહાર કયો છે ?

(A) અભય મંડપ

(B) આભા મંડપ

(C) એભલ મંડપ

(D) અજય મંડપ

(16) ઈલોરાની ગુફા નં.-16 કયા નામે પ્રસિદ્ધ છે ?

(A) ત્રીનથલ (B) મહારવાડા

(C) કૈલાશ (D) એલીફન્ટા

(17) ભારતીય સ્થાપત્યનું વિશિષ્ટ લક્ષણ શું છે ?

(A) રેખાન્વિત (B) બહુકોણીયતા

(C) લંબચોરસ (D) સ્થંભો

(18) સિંધુ સંસ્કૃતિના અવશેષો પર સર્વ પ્રથમ કોનું ધ્યાન ગયું હતું ?

(A) જહોન માર્શલ

(B) કનિંગહામ

(C) ચાર્લ્સ મર્સન

(D) દયારામ સહાની

(19) સિંધુ સંસ્કૃતિ માં કેવા પ્રકારના થાંભલા મળતા નથી?

(A) ગોળાકાર

(B) ચોરસ

(C) લંબચોરસ

(D) કોઈ પણ નહિ

(20) ચૈત્ય અને વિહાર સ્થાપત્યની વિભાવનાં ક્યાંથી આવેલી છે ?

(A) મૂર્તિપૂજા

(B) પ્રાર્થના

(C) સંઘ

(D) ધ્યાન

વિભાગ - ૨

2 સ્તૂપની સ્થાપત્યકીય રચના સમજાવી સાંચીનાં સ્તૂપ વિશે વિગતે લખો. 10

અથવા

વિહારની સ્થાપત્યકીય રચના સમજાવી ગુજરાતનાં વિહારો વિશે લખો. 10

3 સિંધુ સંસ્કૃતિની બાંધકામની પદ્ધતિ વિશે લખો. 10

અથવા

બ્રાહ્મણધર્મનાં શૈલાત્મક સ્થાપત્ય તરીકે મહાબલીપુરમ અને ઈલોરા વિશે જણાવો. 10

4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) 8

(1) અમરાવતીનો સ્તુપ

(2) વૈદિક સાહિત્યમાં થી મળી આવતા સ્થાપત્યોનાં ઉલ્લેખો.

5 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) 8

(1) ભરહૂતનો સ્તૂપ

(2) ચૈત્યની સ્થાપત્યકીય રચના અને કાર્લાનું ચૈત્યગૃહ.

6 ટૂંકા ઉત્તર લખો. (કોઈ પણ બે) 14

(1) બેડસા કન્હેરીનાં ચૈત્યો.

(2) પશ્ચિમ ભારતનાં વિહારો.

(3) સિંધુ સંસ્કૃતિનાં સ્મારકો પણ્યશાલા, મોટો કોઠાર.

(4) ગાંધાર પ્રદેશનાં સ્તૂપ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Write answers of both sections in the main answer book.
- (2) Marks are indicated against questions.

SECTION - I

1 M.C.Q.

20

- (1) This is the best Chaitya in India?
- (A) Kanheri (B) Karla
- (C) Bhaja (D) Bedasa
- (2) Which Vihars of Ajanta are best for its architecture & Paintings?
- (A) Cave No.1,2 (B) Cave No.10,11
- (C) Cave No.16,17 (D) Cave No.5,6
- (3) The Caves of Upparkot are situated at which place in Gujarat.?
- (A) Gondal (B) Junagadh
- (C) Pavagadh (D) Khambhalida

- (4) Where are the Mandapa Style of temples situated in Southern India ?
- (A) Mahabalipuram (B) Somnathpuram
- (C) Belur (D) Halebid
- (5) Which was the largest centre of Indus Valley Civilization in Gujarat?
- (A) Lothal (B) Kuntasi
- (C) Rangapur Rojadi (D) Dhola Vira
- (6) Where the Stupa of Dev ni Mori is situated?
- (A) Gujarat (B) Rajasthan
- (C) Punjab (D) Madhya Pradesh
- (7) In Indus Valley civilization the front door of house was on which side ?
- (A) Street (B) Main Road
- (C) On left side (D) On right side
- (8) In Indus Valley civilization which type of bricks were used in corner construction ?
- (A) Round (B) Square
- (C) Rectangle (D) Right Angular

- (9) How the Vedikas on top of a Stupa is known ?
- (A) Harmya (B) Harmika
(C) Madhya Vedika (D) Mahaa Vedika
- (10) What is the best component of stupa of Saanchi?
- (A) Anda (B) Vedika
(C) Chhatra (D) Toran Dwars
- (11) Which type of construction is done on Anda of Southern Indian Stupa?
- (A) Abjamala
(B) Toran
(C) Shilaapatt
(D) Engraving
- (12) In which style of Stupa, small stupikas were constructed around it as offerings?
- (A) Shruniga (B) Gaandhaar
(C) Vaingi (D) Maurya
- (13) How was the Assembly Hall in Chaitya ?
- (A) Simple (B) Square
(C) Pillered (D) Circular

- (14) What is on the both side of front door of Karla ?
- (A) Memorial Pillar (B) Sculptures
- (C) Windows (D) Traces
- (15) Which famous Vihar is situated in Caves of Talaja?
- (A) Abhay Mandap (B) Abhaa Mandap
- (C) Aebhal Mandap (D) Ajay Mandap
- (16) By which name the cave no. 16 of Ellora is known?
- (A) Teenthal
- (B) Maharwada
- (C) Kailash
- (D) Ellephanta
- (17) What is the salient feature of Indian architecture?
- (A) linear (B) Multiangular
- (C) Rectangle (D) Pillars
- (18) Whose attention was drawn towards remains of Indus civilization for the first time?
- (A) John Marshal (B) Cunningham
- (C) Charles Merson (D) Dayaram Sahani

(19) Which types of Pillars are not found in Indus Civilization?

- (A) Circular (B) Squarish
(C) Rectangular (D) None of this

(20) From where the concept of Chaitya & Vihar has originated ?

- (A) Idol Worshipping (B) Prayers
(C) Sangha (D) Meditation

SECTION - II

2 Explain architectural form of "Stupa" and write in detail **10**
on "Stupa of Saanchi".

OR

Explain architectural form of "Vihar" and write on
"Vihars of Gujarat".

3 Write on masonry work of Indus valley civilization.. **10**

OR

Describe Mahabalipuram & Ellora as rock cut architecture
of Brahmanism.

- 4 Write Short Note on **any one** : 8
- (1) Stupa of Amaravati.
 - (2) References of architectural sources from Vedic literature.
- 5 Write Short Note on **any one** : 8
- (1) Stupa of Bharhut.
 - (2) Architectural form of Chaitya and Chaityas of Kaarla.
- 6 Reply in brief on **any two** : 14
- (1) Chaitya of Bedasa & Kanheri.
 - (2) "Vihars" of western India.
 - (3) Monuments of Indus valley civilization. "Market Hall, Grainnery (Panyashala & Moto Kothar).
 - (4) "Stupa" of Gandhar Pradesh.
-